

Forró Pál, Bús Fekete László stb.). Tekintettel arra, hogy a munkásság zöme elsősorban a saját maga által alapított könyvtárakat látogatta, azért módja nyílt arra, hogy megismerkedjen a marxista—leninista eszmékkel, és a haladó baloldali irodalommal.

A Szilágyi János által rendszerezett anyag értékes forrás a két háború közti magyar irodalomtörténet kutatói számára.

Verseghi György

A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára. 1826—1961. Szerk.: Rózsa György irányításával Csapodi Csaba, Moravék Endre [stb.] Bp. 1960. Akadémiai K. 109 l. 1 térk.

A könyveknek is megvan a maguk sorsa, mondja a latin szállóige, s hozzátéhetjük: a könyvtáraknak is, mégpedig izgalmasabb, tanulságosabb az egyes könyvekénél, mert, adott esetben, az egész társadalom fejlettségét, szellemi törekvéseit tükrözheti. Jól példázza ezt az Akadémia Könyvtárának az a — jóllehet csak vázlatos — története, melyet a fennállása 135. évfordulóját ünneplő Könyvtár jubileumi kiadványában olvashatunk. Tömör, tárgyilagos, tényyszerűséggel meggyőző krónikája ez a Könyvtár életútjának, az alapvetés korától kezdve a lassú, de nagyjából egyenletes fejlődés évtizedein s a két világháború közötti időszak válság-periódusán át a felszabadulás után bekövetkezett ugrásszerű fejlődés időszakáig. A kiadvány további fejezetei szervesen kapcsolódnak a történeti áttekintéshez: a Könyvtár jelenlegi állapotának, szolgáltatásainak, katalógusainak, kölöngyűjteményeinek bemutatása, valamint a külföldi cserekapcsolatok és a Könyvtár szakmai irányítása alatt álló intézeti könyvtári hálózat ismertetése tényekkel, beszédes számadatokkal győz meg arról, hogy a Könyvtár az elmúlt évtized során mind szellemét, mind szervezettségét és technikai színvonalát tekintve valóban szocialista típusú tudományos intézménnyé vált. Egyetlen példával is jól érzékeltethetjük fellendülésének arányait: jelenleg 86 állam több mint 1700 intézményével áll csereviszonyban (szemben az 1938. évi 450-nel), tehát az Akadémia Actái és egyéb cserekiadványai a Könyvtár kapcsolatokat léte-

sítő és fenntartó szívós, céltudatos munkája nyomán ma már a Földnek csaknem valamennyi országába eljutnak. Külön dicséretet érdemel a jubileumi kiadvány izléses külső kiállítása, gondos szerkesztése, a jól megválasztott művészi felvételek és a Könyvtár feltve őrzött kincseiről készült, technikailag kifogástalan fénymásolatok.

Az Akadémia Könyvtára irodalomtörténeti kutatásunk egyik fő bázisa és műhelye. Szinte predesztinálja erre irodalomtörténeti vonatkozásokban gazdag múltja, hagyományai és anyaga. A főraktár magas falpolcain vagy a Régi magyar könyvtár modern beépített szekrényeiben ma is ott állnak valahol azok a régi főlíások, amelyek között Vörösmarty Mihály 1844—1845 fordulóján tűnődve megállt, hogy aztán — a hagyomány szerint egy hosszú és unalmas akadémiai értekezlet alatt — papírra vesse *Gondolatok a könyvtárban* című versét. A Könyvtár e költeménnyel mindjárt megnyitása után bevonult a magyar irodalom történetébe, melyhez — közvetve vagy közvetlenül — azóta is szoros, állandó kapcsolat szálai fűzik. Régi magyar, valamint felvilágosodás- és reformkori nyomtatványanyaga páratlanul gazdag, kézirat- és levéltára pedig az irodalomtörténeti kutatás számára egyenesen nélkülözhetetlen, korántsem kiaknázott s napról-napra gyarapodó kincseshánya. Az együttműködés egyik fontos területe továbbá a világirodalom története, melynek tudományos anyagát s a világirodalom klasszikusainak és nagyjainak munkáit a Könyvtár az 1958. évi miniszteri rendelet értelmében mint tudományos szakkönyvtár gyűjteni tartozik. Értékes segítséget kapnak kutatóink a néhány éve létesült, technikailag kitűnően felszerelt mikrokönyvtártól, mely a nehezen hozzáférhető (külföldi, vidéki) nyomtatványokról, kéziratokról készített mikrofilmek ezreit bocsátja rendelkezésükre. A Régi Magyar Költők Tára XVII. századi sorozatának megjelentetése például alig volna lehetséges e segítség nélkül. S van az együttműködésnek egy még szorosabb formája is. A Könyvtár, a tudományos munkából közvetlenül részt vállaló dolgozói révén, régi, értékes hagyományainak szellemében, mindkét félre gyümölcsöző, termékeny kapcsolatokat tart fenn az irodalomtörténeti kutatással.

Kiss József